

Adres artykułu: <https://bip.iaepan.edu.pl/arttykul/nowe-spojrzenie-na-spoleczenstwa-wczesnego-i-srodkowego-holocenu-w-centralnym-sudanie-z-perspektywy>

Nowe spojrzenie na społeczeństwa wczesnego i środkowego holocenu w centralnym Sudanie z perspektywy

- [Trwające](#)
- [Zakończone](#)

Informacje o projekcie

Tytuł projektu: Nowe spojrzenie na społeczeństwa wczesnego i środkowego holocenu w centralnym Sudanie z perspektywy badań interdyscyplinarnych

Numer projektu: 2015/17/D/HS3/01492

Kierownik projektu: dr Maciej Jórdeczka

Jednostka prowadząca projekt: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Źródło finansowania projektu: Narodowe Centrum Nauki, 2014-2016

Kontakt:

e-mail: mjordeczka@gazeta.pl

telefon (22) 620-28-81 do 86

Wykonawcy:

Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk

Charakterystyka

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Proponowany projekt dotyczy studiów nad osadnictwem, gospodarką, strukturą społeczną, obrzędkiem pogrzebowym i chronologią społeczności pradziejowych zamieszkujących centralny Sudan. Interdyscyplinarne badania będą obejmowały zarówno prace wykopaliskowe na nowych stanowiskach archeologicznych jak Khor Shambat (zawierających materiały kultury Early Khartoum jak i wczesnoneolityczne), powtórna, pogłębiona analizę materiałów ze stanowiska w Kadero (w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu i Muzeum Narodowym w Chartumie), a także analizy porównawcze z materiałami pochodzącymi z najnowszych badań nad Nilem Błękitnym (ekspedycja hiszpańska), El-Salha (ekspedycja włoska), i w rejonie VI katarakty (ekspedycja czeska). Przewidziane są także badania powierzchniowe w celu rozpoznania zaplecza środowiskowego stanowisk.

Celem projektu jest więc próba znalezienia odpowiedzi na szereg pytań, a przede wszystkim odtworzenia procesów jakie doprowadziły do przejścia od gospodarki zbieracko-łowieckiej do gospodarki wytwórczej.

Udomowione zwierzęta, zbieractwo dzikich zbóż oraz łowiectwo i rybactwo - jaka rolę odgrywały poszczególne sektory gospodarki w społeczeństwach wczesnorolniczych? Jakie czynniki spowodowały, że w społeczeństwach zbieracko-łowieckich upowszechniła się ceramika naczyniowa. Czy możliwe by dwa rodzaje gospodarki funkcjonowały równolegle obok siebie? Co było powodem pojawiającego się już we wczesnym neolicie zróżnicowania społecznego?

2. Zastosowana metoda badawcza/metodyka

Charakter stanowiska umożliwia przeprowadzenie multidyscyplinarnych badań pozwalających na wieloaspektową analizę różnych przejawów osadnictwa. Wyniki prac wykopaliskowych, studiów technologicznych, typologicznych i funkcjonalnych inwentarzy pozwolą na stworzenie lokalnej systematyki rozwoju osadnictwa przedneolitycznego i neolitycznego, oraz charakterystykę ewentualnych związków kulturowych z sąsiednimi grupami. Na podstawie analiz geologicznych, geomorfologicznych, archeobotanicznych, archeozoologicznych, czy malakologicznych, będzie można podjąć studia nad rekonstrukcją paleośrodowiska. Badania antropologiczne, przy których w miarę możliwości planuje się wykonanie analiz izotopów stabilnych ($^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$), wspartych analizami płytki nazębnej, powinny dać obraz życia ówczesnych społeczności, a być może i migracji pojedynczych osobników. Ważnym punktem studiów będzie szczegółowe rozpoznanie funkcji naczyń ceramicznych poprzez analizę osadów zachowanych w ich wnętrzach (między innymi lipidów), co pozwoli na zgłębienie kwestii wykorzystywania i przetwarzania mleka. Na narzędziach kamiennych prowadzone będą także poszukiwania fitolitów. Dla uściślenia

podstaw chronologii planuje się wykonanie serii dat akceleratorowych, co będzie szczególnie istotne w badaniach nad chronostratygrafią osady i cementarzyska. Przewiduje się także wykonanie datowań przy wykorzystaniu metod OSL i TL. Planowana prospekcja powierzchniowa okolicy będzie mieć na celu poszukiwania innych śladów osadniczych, jak również rozpoznanie najbliższego zaplecza surowcowego dla osady. Fundamentalne znaczenie będą miały także studia porównawcze, w tym powtórna analiza materiałów z Kadero, porównania z materiałami z najnowszych badań nad Nilem Błękitnym, w El-Salha i w rejonie VI katarakty.

3. Wpływ spodziewanych rezultatów na rozwój nauki, cywilizacji, społeczeństwa

Planowane multidyscyplinarne i wieloaspektowe studia na stanowisku Khor Shambat oraz analizy porównawcze materiałów z innych środkowosudańskich stanowisk będą miały niezwykle ważny wpływ na poszerzenie wiedzy na temat neolityzacji, przemian w gospodarce i strukturze społecznej ludności wczesnego i środkowego holocenu centralnego Sudanu. Dzięki zastosowaniu nowoczesnych metod badawczych uzyskamy obraz życia ówczesnych ludzi, ich diety, sposobów zdobywania i przygotowywania pożywienia, migracji i wreszcie kultury duchowej. Współpraca archeologów z przedstawicielami nauk biologicznych i fizykochemicznych pozwoli na stworzenie stanowiska wzorcowego dla całego regionu, stanowiącego punkt odniesienia dla studiów nad paleośrodowiskiem, dynamiką zmian gospodarczych i społecznych oraz ich chronologią.

Wyniki przeprowadzonych badań będą również służyły społeczności lokalnej, zatrudniać będziemy miejscowych pracowników, prowadzone będą akcje uświadamiające o wartości dziedzictwa archeologicznego, a rezultaty wykopalisk eksponowane na wystawie w Muzeum Narodowym w Chartumie.

Efektem prac będzie cykl artykułów w pismach o zasięgu międzynarodowym, znajdujących się na liście ERIH.

Metryczka

Opublikował w BIP:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data opublikowania:	14.05.2020 08:05
Ostatnio zaktualizował:	Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Data ostatniej aktualizacji:	14.05.2020 08:05
Liczba wyświetleń:	10